

Äktenskapsfrågan – varför bry sig?¹

Olof Edsinger

Teolog och generalsekreterare för Svenska Evangeliska Alliansen
olof.edsinger@sea.nu

Den ideologiska kampen om äktenskapet som ett förbund mellan en man och en kvinna, med de exklusiva rättigheter och skyldigheter som traditionellt har hört samman med detta, kan till stora delar betraktas som förlorad i Skandinavien. En kort exposé över de senaste decenniernas utveckling i Sverige talar sitt tydliga språk:

- 1995 Lagen om registrerat partnerskap för samkönade par införs
- 2003 Lagen om homosexuellas rätt att prövas som adoptionsföräldrar införs
- 2005 Lesbiska par ges rätt till assisterad befruktning (insemination) vid allmänna sjukhus
- 2005 Svenska kyrkan inför välsignelseakt för registrerat partnerskap
- 2009 Sveriges äktenskapslagstiftning blir könsneutral
- 2009 Svenska kyrkan förändrar sin äktenskapsdefinition till att även omfatta samkönade par
- 2013 Kravet på sterilisering i samband med ändrad könstillhörighet tas bort
- 2013 Svenska kyrkans kyrkostyrelse får i uppdrag att uppmuntra alla stift att sträva efter att i möjligaste mån genomföra HBT-certifiering på Svenska kyrkans arbetsplatser
- 2016 Lagen om assisterad befruktning (insemination) för ensamstående kvinnor införs

Detta betyder förstås inte att alla svenskar tycker att ovanstående utveckling skulle vara oproblematiske. Så sent som 2010 var exempelvis hälften av befolkningen negativ till homooptioner.² Men det innebär att den som ser problem med ovanstående utveckling under överskådlig framtid kommer att befinna sig i minoritet. Och frågan blir då: finns det några skäl att *trots detta* hålla fast vid en traditionell äktenskapsyn?³

När jag i denna artikel försöker ta mig an denna fråga skriver jag med en kristen läsekrets för ögonen. Men därmed inte sagt att det jag talar om skulle vara något ”kristet särintresse”. Första delen av artikeln vill jag tvärtom ägna åt en helt och hållet sekulär eller allmänmänsklig argumentation; i den andra delen smalnar jag sedan av argumentationen till ett specifikt kristet perspektiv.

Del I: Tio icke-religiösa argument för en traditionell äktenskapssyn

1) Äktenskap finns i så gott som alla kända kulturer

Till att börja med är det viktigt att konstatera att äktenskapet som institution har existerat i så gott som alla tidsåldrar, kulturer och religioner. De amerikanska juristerna Sherif Girgis, Ryan Anderson och Robert George skriver: ”Det finns enkla och avgörande bevis för att synen

på äktenskapet som en förening mellan man och kvinna [eng *the conjugal view*] inte är specifikt kopplad till religion eller till någon viss religiös tradition. Antika tänkare som inte hade någon kontakt med religioner som judendom och kristendom – inklusive Xenofanes, Sokrates, Platon, Aristoteles, Musonius Rufus och Plutarchos – kom fram till anmärkningsvärt likartade synsätt på äktenskapet.”⁴

Journalisten och debattören Olof Djurfeldt sammanfattar innehållet i ett kapitel på samma tema med bland annat följande punkter:

- Kärnfamiljen är en universell företeelse. Ofta är den inbäddad i en storfamilj som kan vara organiserad på olika sätt.

- ”Vigsel” – i någon mening – finns överallt. Men visst kan ceremonin vara så enkel att vi inte uppfattar att den över huvud taget har hållits.

- Incesttabu är universellt. Bara ytterst sällsynta undantag finns från regeln att äktenskap inte sker mellan syskon eller mellan föräldrar och barn.⁵

2) Äktenskapet är i alla dessa kulturer kopplat till olikkönad sexuell förening och reproduktion

Girgis, Anderson & George skriver: ”Den filosofiska och juridiska principen om att enbart könsumgänge kan fullborda ett äktenskap uppstod hundratals år före tanken på en specifik homosexuell identitet, [i en tid] där de enda andra handlingar som togs under övervägande var sådana som skedde mellan en gift man och kvinna. Också i kulturer som var mycket välvilliga till homoerotiska relationer (som i det antika Grekland), har något som liknar den traditionella synen på äktenskapet segrat – och ingenting som liknar samkönade äktenskap fanns ens i föreställningsvärlden.”⁶

Olof Djurfeldt kompletterar:

- Institutionaliserad homosexualitet är relativt sällsynt. Det finns till och med samhällen där man bestämt påstår att det inte finns några kända homosexuella.

- Komplementariteten man/kvinna är ett världsvitt tema. Men könsrollerna kan vara mycket olika vår traditionella uppdelning.⁷

3) Skälet till att samhället juridiskt har valt att skydda äktenskapet mellan en man och en kvinna har i alla tider varit dess betydelse för reproduktionen, och i förlängningen dess betydelse för samhällets fortbestånd

En utbredd missuppfattning i vår tid är att äktenskapet primärt handlar om en bekräftelse av två (eller fler) individers *kärlek* till varandra. Och som slagorden ofta lyder: ”All kärlek är bra kärlek.” Men faktum är att staten har ett mycket begränsat intresse av att reglera vilka känslor de som gifter sig kan tänkas ha till varandra. Vad man däremot har ett intresse av är sådant som:

- Att den förening mellan en man och en kvinna som ger upphov till barn får så goda förutsättningar som möjligt i fråga om uppfostran, hälsa och långsiktig social och ekonomisk trygghet

- Att de biologiska föräldrarna ska få hjälp att hålla ihop, eftersom detta generellt – och bekräftat av forskning – är det bästa för barnen

- Att det ska vara så lätt som möjligt att fastslå vem som är biologisk pappa till de barn som kvinnan föder

- Att lagar i fråga om ägodelar, arv, vårdnad och underhåll av barn etc ska vara så lätta som möjligt både att förstå och att tillämpa

Detta står också i samklang med FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna, som bland annat stipulerar: ”Fullvuxna män och kvinnor har rätt att

... ingå äktenskap och bilda familj ... Familjen är den grundläggande enheten i samhället och äger rätt till skydd från samhället och staten” (art 16).

4) Både det biologiska ursprunget och föräldrarnas könskomplementaritet spelar roll för barnens psykosociala hälsa

Det är ingen tvekan om att vårdnadshavare utan biologisk koppling till barnen kan vara goda föräldrar. Ibland kan de till och med vara bättre än den biologiska mamman och pappan, och det finns inga skäl att tro att detta skulle vara mindre sant om samkönade par än om andra adoptiv- och styvföräldrar. Men samtidigt finns det två mycket grundläggande dimensioner som gör att alla andra familjekonstellationer än mamma–pappa–barn måste betraktas som någon form av nödlösning ur barnets perspektiv: dels den som har med det biologiska ursprunget, dels den som har med föräldrarnas könskomplementaritet, att göra.

Det finns ett djupt mänskligt behov av att känna till sitt biologiska ursprung. Den svenska statliga utredningen *Adoption – till vilket pris?* konstaterar: ”De flesta adopterade funderar någon gång över sitt ursprung och somliga söker aktivt sina rötter. Att söka sina rötter är ofta förenat med stora kostnader och kan vara känslomässigt krävande.”⁸ Orsaken till detta fenomen är flerfaldigt, men det handlar bland annat om sökandet efter svar på frågor som: Vilket sammanhang kommer jag från? Vems gener återspeglar jag? Hur skulle min *riktiga* mamma/pappa ha agerat i den här situationen? Och så vidare.

På motsvarande sätt vet vi att föräldrar tenderar att leta efter – och uppskatta – de likheter som finns mellan dem själva och deras biologiska barn. I normalfallet

bidrar detta till att knyta föräldrarna till sin egen avkomma, något som också har relevans för ett sådant fenomen som incest – som är betydligt vanligare i familjer där pappan saknar biologisk koppling till barnen.⁹

När det gäller könskomplementariteten är det för de flesta relationsforskare naturligt att både föräldrar och barn relaterar på lite olika sätt till varandra beroende på om de är män eller kvinnor, pojkar eller flickor. Detta har både med deras kön och deras roller i familjen att göra – något som förstås kan variera väsentligt mellan olika familjer, länder och kulturer. Med detta är självklart inte sagt att ”alla pappor är lika” eller att ”alla mammor är lika”. Däremot finns det en spänning mellan manligt och kvinnligt som fyller en funktion i föräldrarnas relation både till varandra och till sina barn.¹⁰

Detta bekräftas också av det ”rollspel” som tenderar att uppstå mellan samkönade par. Där den naturliga komplementariteten saknas tappar helt enkelt relationen något av den dynamik som är viktig för att i längden upplevas som intressant – och behöver därmed ”skapas” genom olika typer av rollspel. På motsvarande sätt tycks barnen må som allra bäst när de får formas i en familj där den specifika dynamik som brukar uppstå mellan manligt–kvinnligt får råda.

Viktigt att notera är samtidigt att det är just *kombinationen* av komplementaritet och biologiskt ursprung som skapar bästa tänkbara förutsättningar för barnet. Girgis, Anderson & George skriver: ”Ensamma mammor, samboende, gemensam vårdnad efter skilsmässa och styvföräldraskap har alla blivit grundligt studerade, och resultaten är tydliga: Barn tenderar att klara sig sämre i alla dessa alternativ jämfört med gifta biologiska föräld-

rar.” De citerar även en forskningsrapport i *Journal of Marriage and Family* som slår fast att ”äktenskapets fördelar tycks i första hand existera när barnet är den biologiska avkomman till båda föräldrarna”.¹¹ Och, som de tre juristerna konstaterar: ”Denna punkt förstärker idén att statens primära intresse är att upprätthålla äktenskapliga normer för att hålla ihop biologiska föräldrar, inte bara för att främja hushåll med två föräldrar.”¹²

Samma grundläggande tanke uttrycks också i FN:s barnkonvention: ”För att kunna uppnå en fullständig och harmonisk utveckling av sin personlighet, bör [barnet] växa upp i en familjemiljö, i en omgivning av lycka, kärlek och förståelse” (inledningen). ”Barnet skall ha rätt att, så långt det är möjligt, få vetskap om sina föräldrar och bli omvårdad av dem” (art 7).

5) Allt detta gör att det är omöjligt att sätta likhetstecken mellan ett traditionellt äktenskap och en samkönad sexuell relation, hur kärleksfull denna än är Girgis, Anderson & George talar om äktenskapet mellan en man och en kvinna som en ”allsidig” eller ”vittomfattande” förening (eng *comprehensive union*) som innefattar såväl kropp som själ. Dess unika särdrag kan formuleras på följande sätt:

- Parterna förenas i sin *vilja* genom att de från början har gett sitt medgivande till äktenskapet; i en kyrklig vigsel har de därtill lovat varandra livslång trohet

- Parterna förenas *fysiskt* genom den sexuella föreningen. Detta är viktigt inte bara för att det kan leda till barn, utan även för att kroppen är en central del av vår personlighet som behöver involveras för att ett äktenskap ska ses som fullbordat

- Äktenskapet är till sin natur strukturerat för fortplantning. Först och främst

biologiskt, eftersom fortplantningen är den enda funktion där vi som människor är beroende av någon annan – och därtill av motsatt kön – för att kunna fullfölja vårt biologiska syfte. Men också socialt, i det att det förser barnet med de bästa tänkbara förutsättningarna för dess egen uppfostran – av vilka komplementariteten i föräldrarnas samspel både med varandra och barnet är ett betydande inslag

- Äktenskapet pekar också i sin struktur på det önskvärda i en exklusiv och långsiktig överlåtelse mellan makarna. Detta krävs nämligen för att skapa ideala förutsättningar för barnens uppfostran, hälsa och långsiktiga sociala och ekonomiska trygghet¹³

Det som gör dessa särdrag särskilt intressanta är att de är *universellt erkända*, och därmed oberoende av såväl tidsålder, kultur och religion – möjligen med undantag för den första punkten, eftersom kvinnans medgivande inte alltid har ansetts nödvändigt för att konstituera ett äktenskap. (I vår egen, kristet präglade kultur är denna punkt oproblematiserad tack vare att romersk rätt genom kristendomens utbredande kom att segra över germansk rätt.)

Viktigt att notera är också att ovanstående resonemang inte förutsätter att varje enskilt par får barn. Förutsatt att paret består av en man och en kvinna är ju deras relation ändå *designad* för detta, och bekräftar därmed den ordning som så gott som alla mänskliga kulturer har betraktat som fundamental för den mänskliga existensen. Girgis, Anderson & George använder liknelsen av ett idrottslag som är designat för att spela och vinna. Även när de inte vinner [”får barn”] är spelet meningsfullt; om de däremot inte spelar över huvud taget [”har olikkönat sex”] har de förfelat sitt syfte.

De tre juristerna sammanfattar sitt resonemang med följande ord: ”Det finns en distinkt form av mänsklig förening och korresponderande livsstil, historiskt kallad för äktenskap, vars grundläggande drag inte är beroende av individers eller kulturers preferenser. Äktenskapet är till sin natur en allsidig förening: en förening av vilja (genom samtycke) och kropp (genom samlag); det är naturligt inrättat för fortplantning och därmed för delandet av familjelivet i bred bemärkelse; det manar till permanent och exklusiv överlåtelse, oavsett makarnas preferenser. Det har länge varit och fortsätter att vara en personlig och social realitet ... Men det är också en moralisk realitet: ett mänskligt gott med en objektiv struktur, som i sig själv är god för oss människor att leva ut.”¹⁴

6) Mot detta står i vår tid en helt ny äktenskapssyn, som reducerar äktenskapet till att handla om känslor, samboende och (i bästa fall) juridik

Girgis, Anderson & George sammanfattar denna syn på följande sätt: ”Det är en vision av äktenskapet som säger att det till sitt väsen är ett känslomässigt band, kännetecknat av sin intensitet – ett band som inte behöver peka bortom parterna själva och i vilket troheten är underställd deras egna begär. I ett äktenskap som förstås på detta sätt söker parterna sitt eget känslomässiga förverkligande och stannar kvar så länge som de finner detta.”¹⁵

Förutom att detta synsätt inte ger rättvisa vare sig åt vad äktenskapet traditionellt har ansetts vara eller åt vad lagstiftaren bör ha intresse av att reglera, skapar det en besvärande gråzon i relation till samkönade relationer över lag. Girgis, Anderson & George skriver: ”Revisionister kan inte definiera äktenskapet i termer av verklig kroppslig förening eller familjeliv, så de tenderar att i stället definiera det

genom dess *grad* eller *intensitet*. Äktenskapet är *helt enkelt* din närmaste relation, den som erbjuder *det mesta* av den grundläggande valutan av intimitet: delade känslor och erfarenheter. Som en federal domare nyligen uttryckte det ... ”Äktenskap” är det namn som samhället sätter på den relation som betyder mest mellan två vuxna’.”¹⁶

Om äktenskapet bara handlar om att ge juridiskt skydd och offentlig status åt den relation som känslomässigt betyder mest för mig, kan dock *varje* nära relation till någon som jag inte är släkt med, som inte är minderårig och som inte redan är gift vara en potentiell äktenskapspartner. Därmed sexualiseras alltså våra relationer i stort på ett sätt som kan göra det svårt att odla nära relationer utan att öppna för tanken att relationen kan komma att leda till sex. Särskilt för singlar riskerar detta att göra livet betydligt mer komplicerat, och den gränslöshet i sexuella beteenden som präglar delar av ungdomsvärlden (där kompissex är på starkt uppgående)¹⁷ och hbtq-rörelsen (där ett stort antal sexpartners är regel snarare än undantag) kan ses som en illustration av just detta.¹⁸

7) Det finns ingenting i denna nya äktenskapssyn som principiellt kan stå i vägen för en fortsatt utvidgning av äktenskapsbegreppet

Om äktenskapet inte längre förknippas med vare sig könskomplementaritet eller reproduktion, finns det inte heller några principiella hinder för att låta äktenskapet omfatta såväl polygama som icke-sexuella relationer.

Betoningen av kärlek som det som konstituerar ett äktenskap – kombinerat med inställningen att ”all kärlek är bra kärlek” – gör det i praktiken omöjligt att säga att det skulle vara mindre värdefullt att ge juridiskt skydd åt vuxna människor

som vill leva i konstellationer av tre eller fler sexuella partners. Som RFSU skriver på sin hemsida under rubriken ”Kärleken blir större ju fler som delar den?”: ”Många trivs i parrelationer, men andra gör det inte och lever inte heller så. Du kanske har förmågan att bli kär i flera personer samtidigt? Kanske vill du då också inleda relationer med dem? Om känslan är besvarad av föremålen för dina känslor, grattis! Du får faktiskt välja själv.”¹⁹ Faktum är att man på goda grunder kan hävda att en könsneutral äktenskapslag i sig öppnar för en anklagelse om diskriminering om inte också polygama relationer omfattas av rätten att gifta sig.

Samma sak kan sägas även om icke-sexuella relationer. Om det enda viktiga är att de som gifter sig vill bo ihop och har starka känslor för varandra, borde det ju i praktiken vara möjligt att låta vilken hushållsgemenskap som helst gå under beteckningen ”äktenskap”. Till exempel den mellan två (eller flera) vänner, studiekamrater, änkemän ... Som den svenske filosofiprofessorn Torbjörn Tännsjö har påpekat finns det ingen bindande logik i att likställa just samkönat monogamt sex med olikkönat monogamt sex – själv förordar han i stället ett synsätt som säger att allt sex är bra så länge det inte skadar någon annan.²⁰

Ovanstående konsekvenser är också ett av de främsta skälen till att många afrikanska länder har reagerat starkt på den utveckling som vi i dag ser i Europa och USA. Om den nya svenska äktenskapssynen är korrekt finns det ju ingenting som hindrar att man i dessa länder återgår till att sanktionera polygami – en institution som den klassiska definitionen av äktenskapet har varit avgörande för att mota tillbaka.

8) Argumentationen för den könsneutrala äktenskapslagstiftningen står i konflikt med stora delar av samhällets övriga jämlikhetssträvan

I många sammanhang i det svenska samhället lyfter man i dag fram behovet av en jämnare fördelning mellan könen – till exempel i bolagsstyrelser eller på arbetsplatser som domineras av ett visst kön. Nyligen fick vi därtill en tredje så kallad ”pappamånad” i Sverige, något som innebär att man som pappa måste ta ut minst tre månaders pappaledighet med sina barn – och att dessa inte kan överlåtas på modern.

Det är svårt att inte reagera på det schizofrena i detta förhållningssätt: i dessa situationer anses det viktigt att lyfta fram olikheten mellan könen, medan det i äktenskapslagstiftningen inte alls betraktas som betydelsefullt med denna olikhet och komplementaritet.

9) Ytterst är äktenskapsbegreppet en fråga om normbildning

Det som från början gjorde äktenskapsfrågan så viktig för hbtq-rörelsen var inte i första hand omsorgen om enskilda individers *rättigheter*. Om så hade varit fallet hade ju det registrerade partnerskapet varit fullt tillräckligt – redan med det gavs nämligen samma juridiska skydd för samkönade par som för gifta makar.²¹

Den stora frågan är i stället den som handlar om normbildningen i samhället i stort.

Girgis, Anderson & George skriver om detta från en amerikansk horisont: ”Om lagen definierar äktenskapet så att det inkluderar samkönade partners kommer många människor att missförstå det. De kommer inte att se äktenskapet som till sin natur allomfattande, eller som därav (tillsammans med mycket annat) inrättat

för fortplantning och familjeliv – utan i stället som till sin natur en känslomässig förening. Av skäl som vi kommer att förklara senare, kommer de därför tendera att inte förstå eller respektera de objektiva normer av varaktighet och sexuell exklusivitet som formar det. I slutändan kommer de inte heller att förstå varför äktenskapets villkor inte bara kan bero av de inblandades egen vilja (oavsett om de är två eller tio till antalet), på samma sätt som med vänskapsrelationer och kontrakt. Med andra ord: i den utsträckning som äktenskapet missförstås kommer det att bli svårare att se poängen med dessa normer, att leva efter dem och att sporra andra till detta. Och förutom att detta kommer att göra de återstående restriktionerna kring äktenskapet godtyckliga, kommer det att skada de många kulturella och politiska tillgångar som gör att staten från början har brytt sig om äktenskapet.”²²

Det allvarliga med dessa förändrade förväntningar på äktenskapet som institution är alltså enligt Girgis, Anderson & George att de kommer att försvaga det stöd för ansvarstagande och trohet som ligger som signalvärde i en traditionell förståelse av äktenskapet. Om äktenskapet reduceras till att enbart handla om känslor, samboende och juridik – men alltså inte vare sig olikkönad fysisk förening eller ansvar för familj och barn – är det helt enkelt något värdefullt som försvinner från vårt samhälle i stort. Därmed försvagas också den enskildes incitament att gifta sig för att skydda sina egna barn, liksom för pappor att hålla fast vid sina åtaganden i familj och barnuppfostran. Inte för att dessa åtaganden skulle ha blivit mindre relevanta, utan för att äktenskapet inte längre är förknippat med denna typ av roller och förväntningar.

Denna förändring i fråga om norm-

bildningen i samhället i stort har om möjligt varit ännu mer central i den svenska debatten. Men här är det i stället *heteronormen* som har stått i centrum. Journalisten och politikern Ola Nilsson skriver: ”När Hans Regner presenterade den statliga utredningen om äktenskap och partnerskap i mars 2007, konstaterade han att äktenskapet har ett högre symboliskt värde än partnerskapet. Men i stället för att värdesätta detta faktum, menade han (i likhet med dem som tidigare hade använt detta argument) att homosexuella par ska få ingå äktenskap, för att homosexuella ska känna större samhällsacceptans för sin livsstil. Utredarens främsta argument för att ge det mångtusenåriga äktenskapsbegreppet en ny definition visade sig vara att det lämpade sig väl för att på ett symboliskt sätt legitimera homosexuell samlevnad!”²³

Eller som dåvarande integrationsminister Mona Sahlin uttryckte det hela: ”Det är framför allt de homosexuella parens vilja och krav att bli behandlade på samma sätt som andra som driver mig.”²⁴ Annorlunda uttryck: det är inte juridiken, utan normbildningen i samhället i stort, som är det viktiga.

Den stora fråga som vi i detta sammanhang behöver ställa oss är därmed om det verkligen kan ligga i samhällets och barnens intresse att heteronormen avskaffas. För att svara på detta krävs en längre utläggning än vad vi kan få plats med här,²⁵ men ovanstående punkter tyder helt klart på att svaret är nej.

10) Äktenskapet är mycket mer än en ”underlivsfråga”

Slutligen torde alla dessa punkter ha kunnat visa att vår definition och förståelse av vad ett äktenskap är, är något allt annat än perifert. Ett av de vulgärargument som dyker upp i den svenska debatten är

ju att dessa och angränsande frågor är att betrakta som "underlivsfrågor". Med detta vokabulär vill man få sina meningsmotståndare att skämmas, och helst fly undan debatten helt och hållet.

Men, som filosofen Roland Poirier Martinsson uttrycker det hela: "Jag är sexmoralist. Vi kallas 'underlivsbesatta' av sexliberalerna. Så reducerar de ett filosofiskt samtal om en av mänsklighetens viktigaste sociala, kulturella och politiska värdegrunder till att handla om en del av kroppen stor som en normal Bibel.

Man undrar, att kräva respekt för sexuella minoriteter, är det en simpel underlivsfråga? Könststympling av bebisar? Tonårsföraktet för flickors sexuella integritet? Fattiga barn som säljs digitalt till flåsande fähundar med kreditkort och Kleenex? Vilka frågor om sex är det som kan reduceras till 'underlivsfrågor'?

Om sexliberalerna i stället kunde gå med på att sexualitet alltid handlar om mer än underlivet finns en del verkliga meningsskiljaktigheter att diskutera. [...] Och förbjud den töntretoriska etiketten 'underlivsfrågor'. Som angrepp är den helt idiotisk: hela poängen med sexmoralism är ju att sexualitet inte är enbart underlivsfrågor."²⁶

Del II: Ett kristet perspektiv på äktenskapsfrågan

Som jag hoppas att ovanstående tio punkter har visat är det djupt missvisande att beskriva den klassiska synen på äktenskapet som ett "kristet särintresse". Äktenskapet är en grundläggande samhällsinstitution, som i så gott som alla kända kulturer och religioner har tillmätts en central ställning. Den motiveras utifrån sådant som komplementariteten mellan manligt och kvinnligt, förmågan att säkra

släktets fortbestånd och de naturliga förutsättningar som det traditionella äktenskapet bistår med i fråga om barnens uppfostran, hälsa och sociala och ekonomiska trygghet. Till detta kan läggas ett betydande antal juridiska aspekter – till exempel de som har med ägodelar, arv, vårdnad och underhåll av barn att göra – som alla är enklare att hantera där det monogama heterosexuella äktenskapet praktiseras.

Det är ingen tvekan om att det mesta som har redovisats i den här artikelns första del bör vara lätt att stämma in i för de flesta kristna kyrkor och samfund – om än med både Svenska och Norska kyrkan som tragiska undantag från regeln. Men det gör alltså inte mina punkter till någon specifikt "kristen" argumentation. Med teologiskt språk skulle man i stället kunna säga att äktenskapet hör till *skapelseplanets* domäner. Det är en institution som är gemensam för så gott som alla människor under historien – oavsett religiös tro. Vår kallelse att värna det klassiska äktenskapet skulle därmed kunna beskrivas som en konsekvens av vårt kristna *skapelseuppdrag* (vissa skulle säga: vårt samhällsansvar) snarare än av vårt missionsuppdrag.

I Bibelns början – och slut

Detta betyder dock inte att vi som kristna inte skulle ha något mer än andra att säga om äktenskapet. Tvärtom – det finns ett rikt material i Guds ord att ösa ur. Till att börja med kan vi konstatera att Bibeln både *börjar* och *slutar* med att tala om denna institution.

I Bibelns första kapitel talas det om hur "Gud skapade människan till sin avbild, till Guds avbild skapade han henne. Som man och kvinna skapade han dem" (1 Mos 1:27). I versen därpå kopplas den sexuella föreningen mellan man-

nen och kvinnan samman med vår kallelse att föra släktet vidare. ”Gud välsignade dem och sade till dem: ’Var fruktsamma och föröka er, uppfyll jorden och lägg den under er. Härskas över havets fiskar och himlens fåglar och över alla djur som myllrar på jorden’” (1 Mos 1:28).

I nästa kapitel kommer vad som brukar kallas för äktenskapets instiftelseord. ”Det är därför en man lämnar sin far och mor för att leva med sin hustru, och de blir ett” (1 Mos 2:24). Det är dessa ord som Jesus och apostlarna anknyter till när de ska undervisa om äktenskapets innehåll och ramar.

Även i Bibelns sista bok dyker äktenskapet upp; där som en bild för den slutgiltiga föreningen mellan Kristus och församlingen. Den stora himmelska skaran proklamerar: ”Halleluja! Herren, vår Gud, allhärskaren, är nu konung. Låt oss vara glada och jubla och ge honom vår hyllning. Ty tiden har kommit för Lammets bröllop, och hans brud har gjort sig redo. Hon har fått rätt att klä sig i skinande vitt linnetyg. Ty linnetyget är de heligas rättfärdiga gärningar” (Upp 19:6–8).

En bild för Gud och hans folk

I Uppenbarelsebokstexten är det tydligt att äktenskapet omtalas i överförd bemärkelse. Det är relationen mellan Kristus och församlingen som står i fokus. Och detta är en bild som är återkommande i hela Bibeln. Ett välkänt exempel på detta är profeten Hoseas ord, där Herren säger till sitt folk Israel: ”Jag skall äkta dig för evigt, jag skall äkta dig i rättfärdighet och rätt, i kärlek och förbarmande. Jag skall äkta dig i trofasthet, och du skall lära känna Herren” (Hos 2:19–20). Även Höga visan har under hela kyrkans historia brukat tolkas som en allegori, där brudgummen ses som en bild för Kristus och bruden ses som en bild för församlingen.

I Nya testamentet bevaras detta bildspråk, och får sitt mest konkreta uttryck i beskrivningen av kyrkan som Kristi brud (se 2 Kor 11:2 m fl) och av äktenskapet som en återglans av föreningen mellan Herren och hans folk. Med aposteln Paulus ord:

Ni män, älska era hustrur så som Kristus har älskat kyrkan och utlämnat sig själv för den för att helga den genom reningsbadet i vattnen och genom dopordet. Ty han ville själv låta kyrkan träda fram till sig i härlighet utan minsta fläck eller skrynkla; helig och felfri skulle den vara. På samma sätt är också mannen skyldig att älska sin hustru som sin egen kropp. Den som älskar sin hustru älskar sig själv, ty ingen har någonsin avskytt sin egen kropp, utan man ger den näring och sköter om den så som Kristus gör med kyrkan – vi är ju delarna som bildar hans kropp. *Därför skall en man lämna sin far och sin mor och hålla sig till sin hustru, och de två skall bli ett.* Detta rymmer en stor hemlighet, här låter jag det syfta på Kristus och kyrkan. Men dessutom skall var och en av er älska sin hustru som sig själv, och hustrun skall visa respekt för sin man. (Ef 5:25–33)

Äktenskapet som ett förbund

Vad är det egentligen som döljer sig bakom den ”hemlighet” som Paulus talar om? Om detta går meningarna isär. I flera kyrkliga traditioner finns en rik så kallad *brudmystik* kopplad till dessa texter, men för andra upplevs detta tema som något ganska främmande. Något som majoriteten av världens kristna är överens om är dock att äktenskapet enligt Bibeln är ett *förbund* och att det som sådant är tänkt att återspegla den trohet som utmärker Herren själv i hans relation till sitt förbundsfolk.

Denna tanke lanseras redan i äktenskapets instiftelseord. Det hebreiska ord som används för att ”hålla sig till” – i detta sammanhang ett uttryck för mannens trohet och överlåtelse till sin hustru – används på andra ställen i Skriften som ett uttryck för Guds trohet mot sitt utvalda folk (se 5 Mos 10:20; 31:8 m fl). Äktenskapets instiftelseord kan därmed beskrivas som en förbundsformel: när ett äktenskap ingås ska det ske som ett juridiskt bindande förbund. Till äktenskapets välsignelser hör därmed också att det ger det *beskydd* som enligt Bibeln är förknippat med ett förbund.

I Nya testamentet uttrycks detta genom ett erkännande av äktenskapet som en angelägenhet inte bara mellan mannen och kvinnan och deras respektive släkt, utan också mellan människa och Gud. Som Jesus själv uttrycker det i ett av sina samtal med fariseerna: ”Har ni inte läst att Skaparen från början *gjorde dem till man och kvinna?*” Och han fortsatte: *’Därför skall en man lämna sin far och sin mor för att leva med sin hustru, och de två skall bli ett.* De är inte längre två utan ett. Vad Gud har fogat samman får människan alltså inte skilja åt” (Matt 19:4–6).

Att bli ett

Den djupa föreningen mellan mannen och kvinnan beskrivs i Bibeln som att bli ”ett”. I första hand manifesteras detta genom att de har sex med varandra, men för att ge uttrycket rättvisa behöver vi vara tydliga med att de i samlaget inte bara förenas fysiskt med sina kroppar, utan också med sina inre människor. Nya testamentet talar om en människa som ande, själ och kropp (se 1 Thess 5:23), och alla dessa dimensioner av den mänskliga varelsen är involverade i sexakten.

Man kan också tala om den sexuella föreningen som något som berör fyra

plan i de inblandade individernas liv:

- Det fysiska/kroppsliga planet
- Det psykiska/själsliga planet
- Det andliga/existentiella planet
- Det sociala/relationella planet

Denna ”allsidiga förening” kommer fram också i Paulus ord till församlingen i Korinth, där han skriver: ”Vet ni inte att den som förenar sig med en sköka blir till en enda kropp med henne? Det heter ju: *De två skall bli ett.* Men den som förenar sig med Herren blir till en enda ande med honom. Håll er borta från otukten. All annan synd som en människa begår lämnar kroppen utanför, men den otuktige syndar mot sin egen kropp. Vet ni inte att er kropp är ett tempel för den heliga anden, som ni har inom er och som ni har fått från Gud? Ni tillhör inte er själva. Gud har köpt er och priset är betalt. Ära då Gud med er kropp” (1 Kor 6:16–20).

I samlaget förenas vi med våra kroppar, skriver Paulus. Men han gör också klart att det finns en parallell mellan att förenas sexuellt och att förenas med Gud. Därmed kan vi konstatera att sex även är en *andlig* fråga. Det vi gör med våra kroppar får helt enkelt konsekvenser för vår inre människa. Och inte minst viktigt: Det får konsekvenser för vår relation till Gud. Otukten är allvarlig framför allt för att den ligger i strid med Guds förbundstanke; därmed kan den också orsaka skador på vår gudsrelation.

Eller som profeten Malaki uttrycker det hela: ”HERREN har varit vittne mellan dig och din ungdoms hustru. Du har handlat trolöst mot henne, fastän hon är din maka, din hustru som du ingått förbund med. Har inte han gjort dem till ett? Det som är kvar av ande tillhör honom. Och varför ett? Han söker avkomma som hör Gud till. Så tag vård om er ande och handla inte trolöst mot er ungdoms hustru. Jag hatar skilsmässa, säger HERREN,

Israels Gud, och att man höljer sig i våld som i en klädnad, säger HERREN Sebaot. Så tag vård om er ande och handla inte trolöst” (Mal 2:14–16, Folkbibeln).

På många sätt ligger dessa beskrivningar av olikkönat sex nära den definition av äktenskapet som juristerna Girgis, Anderson & George använder sig av. I sin bok *What Is Marriage?* talar de nämligen om att äktenskapet innebär att parterna förenas både med sin vilja (genom samtycke) och med sina kroppar (genom den olikkönade sexuella föreningen). Och ur bibliskt perspektiv är det alltså just detta som sker när mannen och kvinnan blir ett, samtidigt som vi som kristna kan fördjupa detta perspektiv ytterligare ett varv genom att begagna oss av uppdelningen ande–säl–kropp.

Likt Girgis, Anderson & George kan vi därtill peka på att både den biologiska och den psykologiska komplementariteten är med och bidrar till det traditionella äktenskapets unicitet. Det faktum att äktenskapet mellan en man och en kvinna i sin struktur pekar på det önskvärda i en exklusiv och långsiktig överlåtelse är också med och understryker Bibelns tal om äktenskapet som ett förbund.

Sakramental enhet

Ur ett evangeliskt kristet perspektiv skulle man kanske kunna sätta punkt där. I alla fall så länge ambitionen sträcker sig till att ringa in huvuddragen i ett bibliskt perspektiv på äktenskapet. Men ovanstående punkter är också med och banar väg för den sakramentala syn på äktenskapet som råder inom både katolsk och ortodox tradition.

I Katolska kyrkans remissvar på den statliga utredningen om införandet av en könsneutral äktenskapslag kan vi läsa: ”Enligt den katolska tron är äktenskapet mellan döpta personer ett sakrament.

Den beståndsdel som konstituerar äktenskapet är det ömsesidiga och fullständiga samtycket mellan brud och brudgum till att ingå äktenskap. Det är alltså makarna själva som ger varandra äktenskapets sakrament när de i vigselakten ger uttryck för sitt samtycke. Prästen eller diakonen som assisterar vid vigseln tar emot brudparets samtycke i Kyrkans namn och ger Kyrkans välsignelse.

Att äktenskapet är ett sakrament innebär att det är ett verksamt tecken på det ouplösliga kärleksförbund som finns mellan Kristus och Kyrkan. Äktenskapets sakrament betecknar och förmedlar Kristi nåd till makarna. Denna särskilda nådgåva är avsedd att fullkomna makarnas kärlek och att stärka deras ouplösliga enhet. Genom sakramentet blir makarna indragna i och gör närvarande den absoluta och oförstörbara kärlek med vilken Gud älskar människan. Genom sin äktenskapliga kärlek kan makarna också samarbeta med Guds kärlek för att frambringa och vårda nytt mänskligt liv. Äktenskapets ouplöslighet, enhet och fruktbarhet får på detta sätt genom sakramentet en ny och djupare innebörd.”²⁸

Erfarenhetsbaserade argument

Till allt detta kan man också lägga ett antal erfarenhetsbaserade argument, som på olika sätt kan sägas indikera styrkan i den bibliska äktenskapssynen.

Ett sådant är den utbredda identitetsförvirring och psykiska ohälsa som tycks vara följderna av det sociala experiment som pågår i Sverige, och som kan beskrivas som ett angrepp just på den traditionella synen på äktenskap, familj, sexualitet och sexuell läggning.²⁹ När människan vänder Gud och hans ordningar ryggen, banar det väg för ett samhälle som får sina egna invånare att må dåligt. Som Paulus uttrycker det i en berömd bibel-

text: ”Ty alltsedan världens skapelse har hans osynliga egenskaper, hans eviga makt och gudomlighet, kunnat uppfattas i hans verk och varit synliga. Därför finns det inget försvar för dem; de har haft kunskap om Gud men inte ärat honom som Gud eller tackat honom. ... Därför lät Gud dem följa sina begär och utlämnade dem åt orenhet, så att de förnedrade sina kroppar med varandra. De bytte ut Guds sanning mot lögnen; de dyrkade och tjänade det skapade i stället för skaparen, som är välsignad i evighet, amen. Därför utlämnade Gud dem åt förnedrande lidelser. Kvinnorna bytte ut det naturliga umgänget mot ett onaturligt, likaså övergav männen det naturliga umgänget med kvinnorna och upptändes av begär till varandra, så att män bedrev otukt med män. Därmed drog de själva på sig det rätta straffet för sin villfarelse” (Rom 1:20–21, 24–27).

En intressant iakttagelse i anslutning till detta är också att homosexuella par tycks ha betydligt svårare än heterosexuella par att leva i långsiktigt exklusiva relationer. Faktum är att man i många fall inte ens ser sexuell trohet som något eftersträvansvärt. Girgis, Anderson & George hänvisar i *What Is Marriage?* till en amerikansk forskningsrapport som undersökte homosexuella par av vilka ”mer än 60 procent hade inlett sin relation med en förväntan om sexuell exklusivitet, men inte ett enda par förblev sexuellt exklusiva längre än fem år. [Forskarna] McWhirter och Mattison drog slutsatsen att det i slutändan var så att ’förväntan om sexuell aktivitet utanför relationen var regel för manliga par och undantag för heterosexuella’.”³⁰

Teologen Robert Gagnon hänvisar till ett antal liknande undersökningar från USA, Australien och Holland – och alla visar på samma resultat. Till exempel

skriver han: ”En av de största undersökningarna fram till i dag av sexualvanorna hos homosexuella män (nära 5 000) var *Multicenter AIDS Cohort Study* som publicerades 1987. Den fann att ’en betydande majoritet av dessa män ... (69% till 83%) uppgav sig ha femtio eller fler sexpartners under sin livstid’. I kontrast till detta visade den ovan citerade studien NHSLS att åtminstone 83,4% av mestadels heterosexuella män hade haft färre än tjugofem sexpartners sedan arton års ålder, att nära hälften hade fyra eller färre och att nära en fjärdedel hade en eller ingen.”³¹ Och vidare: ”Även i kontexten av en relation uppvisar homosexuella män sällan serie-monogami, och ännu mindre livslång monogami. En holländsk studie av etthundrafemtio homosexuella pars sexualvanor som publicerades 1994 rapporterade att varje partner i snitt hade sju andra sexpartners bara under året som föregick studien. Nära två tredjedelar (62%) av dessa ’varandra närstående’ gays var icke-monogama i samma ettårsperiod. Antalet externa partners under relationens första år var i snitt 2,5; vid relationens sjätte år hade antalet ökat till elva.”³²

Att det finns undantag från det som dessa och liknande undersökningar visar är en självklarhet. Men frågan är ändå om det inte kan sägas stå för något av ett nedbrutet skydd i själva den samkönade relationen. Att det helt enkelt saknas någon väsentlig komponent i denna – inte bara biologiskt och psykologiskt, utan också andligt. Girgis, Anderson & George citerar faktiskt en studie även från Sverige och Norge, enligt vilken ”skilsmässorisken är större i samkönade partnerskap än i olikkönade äktenskap och ... föreningar av lesbiska är avsevärt mindre stabila, eller mer dynamiska, än föreningar av gay män”.³³

Vilka slutsatser vi än drar av detta tycks det inte vara något undantag från normen att Jonas Gardell och Mark Leven-good (Sveriges kanske mest kända homo-sexuella par) visserligen har lovat varandra *ekonomisk* trohet – men inte *sexuell* trohet.

Några slutsatser

Innan jag avslutar vill jag få formulera ett antal slutsatser av det som jag har presenterat i denna artikel.

För det första: Äktenskapet är inte bara en lärjungaskapsfråga. Om så hade varit fallet, hade det inte varit rimligt att föra fram en traditionell äktenskapssyn i samhället i stort. I stället är det en del av skapelseordningen, och att värna det monogama heterosexuella äktenskapet kan ses som ett konkret uttryck för kyrkans samhällsansvar.

För det andra: Äktenskapet är också en lärjungaskapsfråga. Det är ett återkommande tema i både Gamla och Nya testamentet, och det ges en unik – vissa skulle säga sakramental – innebörd genom dess återglans av Kristi relation till sin församling.

För det tredje: En kristen äktenskaps-syn handlar om mer än kärlek och trohet. I hög grad handlar det också om sådant som komplementaritet och reproduktion

– samt om att skapa de bästa tänkbara förutsättningarna för den allmänna folkhälsan.³⁴ För att göra Bibelns äktenskaps-vision rättvisa behöver vi alltså bredda vårt sätt att tala om äktenskapet även i våra kyrkor.

För det fjärde: Äktenskapet är inte någon perifer fråga. Den berör hela vårt samhälles fortbestånd. Som kristna kan vi sörja över det pris som det har att i vår egen tid stå upp för frågor som har med äktenskap, familj, sexualitet och sexuell identitet att göra. Men fördenskull kan vi inte tuga – vare sig för vårt samhälles eller för våra kyrkors andliga hälsas skull.

För det femte: Den kamp som i dag råder kring dessa frågor kan ses också som ett uttryck för deras *andliga* laddning. Om äktenskapet, som Svenska kyrkans handbok uttrycker det, är ”ett heligt förbund förordnat och välsignat av Gud” kan det helt enkelt inte komma som en överraskning att den Onde på olika sätt försöker bekämpa denna institution.³⁵ Som också Paulus uttrycker det hela: ”Ty det är inte mot varelser av kött och blod vi har att kämpa utan mot härskarna, mot makterna, mot herrarna över denna mörkrets värld, mot ondskans andekrafter i himlarymderna” (Ef 6:12).

Noter

1. Denna artikel är ursprungligen skriven för Svenska Evangeliska Alliansens räkning, och publicerad på SEA:s resurshemsida Äktenskap.info.
2. Detta enligt analysföretaget Demoskop. När lagen stiftades var endast 17 procent (!) av befolkningen positiv till denna. Se http://www.svd.se/allt-fler-positiva-till-homoadoption_5037261.
3. Syftet med denna text är alltså inte att förmå våra politiker att återgå till tidigare gällande äktenskapslagstiftning, hur bra detta än hade varit för vårt land. I stället är det att visa varför dagens svenska lagstiftning inte kan fungera som norm för våra egna värderingar i dessa frågor.
4. Sherif Girgis, Ryan Anderson & Robert George, *What Is Marriage? Man and Woman: A Defense* (Encounter Books 2012), s 10. (Min översättning.)
5. Olof Djurfeldt, *Försvara äktenskapet: En intervjubok om familjens status, roll och framtid* (Libris & Pingst.nu 2004), s 19.
6. Girgis, Anderson & George, *What Is Marriage?*, s 11. (Min översättning.)
7. Olof Djurfeldt, *Försvara äktenskapet*, s 19.
8. Anna Flyme Ahlstrand & Birgitta Hagstrom, *Adoption – till vilket pris?* (SOU 2003:49), s 301.
9. Karen L Kinnear skriver i boken *Childhood Sexual Abuse* (ABC-CLIO, andra upplagan 2007): ”I de flesta

fall av incest är det fäderna som är förövarna; normalt är det dottrarna som är offeren. Även fall av incest morson, fader-son och mor-dotter förekommer, men incest far-dotter är det som överlägset oftast blir rapporterat. På grund av den förändrade naturen hos USA:s familjer, med fler omgiften och blandade familjer, har flera forskare börjat jämföra frekvensen av incest begången av biologiska fäder med den av styvfäder. [Forskaren] Russell intervjuade ett slumpartat urval av mer än 900 vuxna kvinnor i San Francisco och fann att 17 procent, ungefär en av sex, hade blivit sexuellt utnyttjade av en styvfader, medan 2 procent, ungefär en av fyrtio, hade blivit sexuellt utnyttjade av sin biologiska pappa. När Russell studerade grovheten i övergreppen fann hon att 47 procent av styvfäderna, jämfört med 26 procent av de biologiska fäderna, begick 'mycket allvarliga sexuella övergrepp' mot sina barn" (s 8).

10. Det är ingen hemlighet att detta är ett kontroversiellt forskningsområde i vår egen tid. Men det ska också sägas att dessa frågor är betydligt mer kontroversiella i Sverige än i stora delar av den övriga världen. För en belysande skildring av detta, se den norska TV-serien *Hjernevask* av Harald Eia och Ole Martin Ihle – numera tillgänglig på YouTube.

11. Girgis, Anderson & George, *What Is Marriage?*, s 43–44. (Min översättning.) För ytterligare exempel, se noterna 3:8–12 och 4:25. Se även länksamlingen på Marriage & Religion Research Institutes hemsida www.marri.us.

12. Ibid., s 62. (Min översättning.) Resonemanget i sin helhet lyder så här: "[V]i har två skäl att förvänta oss att samkönat föräldraskap generellt är mindre effektivt. För det första har varje alternativ till gifta biologiska föräldrar som *har* undersökts i högkvalitativa studier genomgående visat sig vara mindre effektiva; detta är sant om ensamstående och styvföräldrar såväl som föräldraskap bland sambopar. ... Denna punkt förstärker idén att statens primära intresse ligger i att vidmakthålla äktenskapsnormer som *hjälp* biologiska föräldrar att *hålla ihop*, snarare än att bara förorda hushåll med två föräldrar. För det andra ... tyder pålitliga studier på att mammor och pappor uppfostrar – och deras frånvaro hindrar – barnets utveckling på olika sätt" (s 61–62).

13. Girgis, Anderson & George skriver i *What Is Marriage?*: "Människor i andra relationer kan önska, lova och leva ut permanent sexuell exklusivitet, men det är bara äktenskapet som objektivt kräver ett sådant åtagande för att kunna realiseras fullt ut. Det är bara i äktenskapet som det finns en principstyrd grund för dessa normer oberoende av vad makarna själva anser om saken. [...] I korthet, en förening som är allsidig i dessa avseenden – en förening i sinne och kropp, inrättad för fortplantning och familjeliv – måste av samma anledning vara allsidig i sin överlåtelse: i tid (därav löftet om varaktighet) och vid varje tillfälle (därav löftet om exklusivitet). Men i revisionisternas beskrivning av äktenskapet, där organisk kroppslig förening, en inriktning på familjeliv och ett brett delande av hushållssysslor är något i bästa fall frivilligt, blir även varaktigheten och exklusiviteten frivillig" (s 33–34). (Min översättning.)

14. Girgis, Anderson & George, *What Is Marriage?*, s 6. (Min översättning.)

15. Ibid., s 1–2. (Min översättning.)

16. Ibid., *What Is Marriage?*, s 65. (Min översättning.)

17. Enligt den nationella undersökningen UngKAB09, med totalt 15 000 svarande, hävdade tio procent av Sveriges ungdomar och unga vuxna att deras senaste sexpartner var en så kallad "knullkompis"; lika många hade sitt senaste samlag med en för dem helt ny bekantskap.

18. Girgis, Anderson & George hänvisar i *What is Marriage* till en amerikansk forskningsrapport som undersökte homosexuella par av vilka "mer än 60 procent hade inlett sin relation med en förväntan om sexuell exklusivitet, men inte ett enda par förblev sexuellt exklusiva längre än fem år. [Forskarna] McWhirter och Mattison drog slutsatsen att det i slutändan var så att 'förväntan om sexuell aktivitet utanför relationen var regel för manliga par och undantag för heterosexuella.'" Och vidare: "Enligt en studie varar sexuell 'öppna' [samkönade] relationer längre. Enligt en annan 'fann man inga skillnader mellan [gay]par som var sexuellt monogama och icke-monogama i fråga om tillfredsställelse med relationen och enighet i relationen'. I kontrast till detta förväntar sig 99 procent av olikkönade par – det vill säga: kräver av varandra och tillmötesgår själva – sexuell exklusivitet i sina äktenskap, och brott mot detta är 'den viktigaste orsaken till skilsmässa över 160 kulturer och är en av de vanligaste orsakerna till att par söker äktenskapsterapi'" (s 71). (Min översättning.)

19. <http://www.rfsu.se/sv/Sex--relationer/Relationer/1-2-3-relationer/>

20. Se Torbjörn Tännsjö, "Positiv särbehandling av homosexuella" i *Dagens Nyheter* 040829.

21. Registrerat partnerskap infördes i Sverige år 1995, och avskaffades år 2009 i samband med den könsneutrala äktenskapslagen.

22. Girgis, Anderson & George, *What Is Marriage?*, s 7. (Min översättning.)

23. Ola Nilsson, *För äktenskapet – i tiden: Analys och argument i debatten* (Relevant Media 2007), s 31.

24. Lova Olsson, "Kyrkan förlorar rätten till vigsel i nytt förslag" i *Svenska Dagbladet* 030614. Citerat efter Ola Nilsson, *För äktenskapet – i tiden*, s 27.

25. En sådan ges i Olof Edsinger bok *När minoriteten tar majoriteten som gisslan: Om identitet och sexualitet i queerteoriernas tidevarv* (Svenska Evangeliska Alliansen 2015).

26. Roland Poirier Martinsson, "Sexualitet handlar om mer än underliv" i *Svenska Dagbladet* 150412.

27. Detta ska inte bara tolkas i andlig/religiös mening. För många människor tenderar äktenskap och fortplantning att väcka frågor som har med att föra livet och sina egna gener vidare – och därmed också med meningen

med våra liv som helhet. Inte minst gäller förstås detta i äktenskap som *inte* ger upphov till barn.

28. *Yttrande från trossamfundet Romersk-katolska kyrkan över Äktenskaps- och partnerskapsutredningens betänkande* (SOU 2007:17), s 5.

29. För en fortsatt utläggning av detta, se Olof Edsingers bok *När minoriteten tar majoriteten som gisslan*.

30. Girgis, Anderson & George, *What Is Marriage?*, s 71. (Min översättning.)

31. Robert A. J. Gagnon, *The Bible and Homosexual Practice: Texts and Hermeneutics* (Abingdon Press 2001), s 454–455. (Min översättning.)

32. *Ibid*, s 456. (Min översättning.)

33. Scott James, "Many Successful Gay Marriages Share an Open Secret" i *New York Times* 100128. Citerat efter Girgis, Anderson & George, s 72. Att lesbiska relationer spricker oftare än gay dito kan ha att göra med den förväntan på "otrohet" som tycks vara mer utbredd bland homosexuella män än homosexuella kvinnor. Jfr än en gång Girgis, Anderson & George: "Enligt en studie varar sexuellt 'öppna' [samkönade] relationer längre. Enligt en annan 'fann man inga skillnader mellan [gay]par som var sexuellt monogama och icke-monogama i fråga om tillfredsställelse med relationen och enighet i relationen'. I kontrast till detta förväntar sig 99 procent av olikkönade par – det vill säga: kräver av varandra och tillmötesgår själva – sexuell exklusivitet i sina äktenskap, och brott mot detta är 'den viktigaste orsaken till skilsmässa över 160 kulturer och är en av de vanligaste orsakerna till att par söker äktenskapsterapi'" (s 71). (Min översättning.)

34. I den svenska regeringens framtidskommissions rapport *Framtida utmaningar för sammanhållning och rättvisa* (Ds 2013:3) konstateras den stora vikten av väl fungerande relationer för barns hälsa och välmående. Till exempel står det: "Nära relationer har stor betydelse för välbefinnandet – ja, till och med för den fysiska hälsan och överlevnaden. Social isolering är ungefär lika farligt för hälsan som välkända riskfaktorer som rökning och alkoholmissbruk, och farligare än exempelvis fetma och stillasittande, enligt en aktuell metastudie" (s 135). Svenska barn sticker tyvärr ut negativt när det gäller just detta: "Vid internationella jämförelser ligger svenska barn i toppen när det gäller faktorer som socioekonomiska förutsättningar och tillgång till hälsovård, men när det gäller självupplevd hälsa och relationer till föräldrar och kamrater har svenska barn det sämre än i många andra länder" (s 147).

35. Detta understryks även av det faktum att man som präst i dagens Svenska kyrka riskerar att inte få någon ny anställning om man har "fel" åsikt i fråga om samkönade vigslar. Äktenskapsfrågan är alltså inte mer "perifer" än att ens personliga ställningstagande kan medföra att man riskerar både sin ekonomiska och sin sociala trygghet på grund av den!